

faae en Loy om en Forbedring af Skolelærernes oeconomiske Kaar.

Lehmann: Naar den ærede Cultusminister skulde have ventet, at han, hvis han blot havde ført Lovforslaget i god Behold over Skjærene i det andet Thing, da kunde seile i smuult Vand her i Thinget, da skulde det efter den stedfundne Discussion næsten synes, at det har været en Illusion; thi det er betydelige Indvendinger, der her ere blevne reiste imod det, navnlig fra den første ærede Taler (Bloch). Jeg kan nu ikke med den meget ærede Cultusminister i dette Forslag kun see en smul Idyl; det forekommer mig tværtimod, at det var et meget alvorligt og et meget stort og indholdsrigt Spørgsmaal, som fremkom fra den nævnte ærede Taler, men tillige, at netop dets Storhed maa være et aldeles afgjørende Motiv for ved denne Leilighed at lade det beroe ved at have udtalt paa dette Sted de Grundsætninger, han haaber mere og mere maae trænge igennem, og til hvis Gjennemførelse han ved selve sin Virksomhed og ogsaa navnlig som Rigsdagsmand vil kunne faae fuldkommen Leilighed til at medvirke. Jeg troer, at den ærede Landstingsmand bør opgive enhver Tanke om nu at gjennemføre det, der efter min Overbeviisning ikke er en lille Ændring, men en fuldkommen Revolution af det hele hidtilværende Skolevæsen, en Revolution, hvis Udførelse jeg maaskee i mange væsentlige Puncter, ja jeg kan gjerne sige i Hovedsagen, kan sympathisere med, men som dog ingen practisk Mand nogenstunde kan have nogen Tanke om at ville fremvinge som Ændringsforslag til et bestemt Lovforslag, og allermindst i Slutningen af en Session, hvor det ikke er Dage men Timer, der ere tilmaalte til dette Arbeide. Det kan være berettiget, at han har benyttet Leiligheden til nu at udtale, hvad der forresten ikke er saa meget Tanke som Haab om, og derved har givet et lille Bidrag til Arbeidets Fremme; men han maa afstaae fra ethvert Forsøg paa, under denne Form og paa dette Stadium videre at forfølge en Sag, som netop paa Grund af dens Storhed og Indholdsrigthed her ikke videre bør komme i Be-

tragtning, og jeg vil ret meget bede den ærede Landstingsmand at acquiescere ved at have opnaaet, hvad der her næsten kan opnaaes. Men, skøndt det saaledes er en høist værdig og vægtsfuld Formulering af den meget smukke og noble Tanke, at opgive det tvungne Skolevæsen og oversføre den hele Raadighed over Børnene fra Staten til Forældrene, skøndt det ganske vist ved en alvorlig Overveielse maa være af stor Vægt, saa kan jeg — og det maa han ikke tage mig ilde op — dog ikke undlade at tage i Betragtning, at han dermed tillige lukker Døren op, for at mange Børn ville opvokse i Uvidenhed og Bankundighed, idet den Tid, der skulde benyttes til Skoleunderviisningen, vil af egennyttige Forældre blive brugt til at lade den opvoksende Statsborger beslitte sig paa andre Ting. Dette er et stort Onde, der maaskee, men dog vanskeligt, vil kunne kompenseres ved den ædlere og rigere Udvikling, der i andre Henseender kunde opnaaes, naar Forslaget toges tilfølge. Hvad derimod de Indvendinger, som knytte sig til Lovforslaget, angaaer, da troer jeg, at Enhver maa gjøre sig det Spørgsmaal, om de ere af en saadan Beskaffenhed, at han af den Grund mener, at Lovudkastet hellere bør forkastes end vedtages saaledes, som det nu foreligger, og det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmand, der hævdede sin i høi Grad competente Stemme, ogsaa sluttede dermed, at der nu kun var det Alternativ, enten at antage Loven, som den foreligger, eller ogsaa at forkaste den — og, om man end ikke vil anvende den lige fremme, haarde Forkastelsesform, saa vil dog ethvert Forsøg paa at ændre Loven i Realiteten være det Samme som en Forkastelse — og derom er min Mening klar, at det vilde være i høi Grad Synd. Jeg har ikke gjort mig den mindste Illusion om — og jeg har havt Leilighed til at gjøre mig bekendt med Udkastet, da der har været indhentet Erklæringer fra Amtsraadene, i hvilken Henseende jeg har gjort mit Bedste, for at opfylde min Pligt forsaavidt — at Lovforslaget ikke i reen legislativ Henseende her vil kunne vente nogen særlig Forbedring; men den ærede Cultusminister har allerede antydet, at foruden det legislative Synspunkt er der ogsaa et stort Stattebevillings-Element